

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma, Kaste-ohjelma

Etelä-Savon Kaste-maakuntaseminaari
27.5.2010

Apulaisosastopäällikkö Olli Kerola
SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma (Kaste) 2008-2011

- Valtakunnallisen sosiaali- ja terveystalitiikan lakisääteinen ohjauväline, valtioneuvosto vahvistanut 31.1.2008
- Hallitusohjelman täsmentäjä, kentän ääntä kuultu
- Toimii sateenvarjona muille ohjelmille
- Ohjelmassa kootaan sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset tavoitteet ja toimenpiteet
- Kaste-ohjelma on sosiaali- ja terveydenhuollon pitkäkestoinen muutos-, modernisointi- ja innovaatioprosessi

Tavoitteet

19 tavoiteosoitinta

- 1. Osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee**
- 2. Hyvinvointi ja terveys lisääntyvät, hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat**
- 3. Palvelujen laatu, vaikuttavuus ja saatavuus paranevat, alueelliset erot kapenevat**

Keinot

14 osakeinoia
39 toimenpidettä

- 1. Ehkäistään ennalta ja puututaan varhain**
- 2. Varmistetaan henkilöstön riittävyys ja osaaminen**
- 3. Luodaan sosiaali- ja terveydenhuollon eheät palvelukokonaisuudet ja vaikuttavat toimintamallit**

Teema-alueet

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon vahvistaminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet

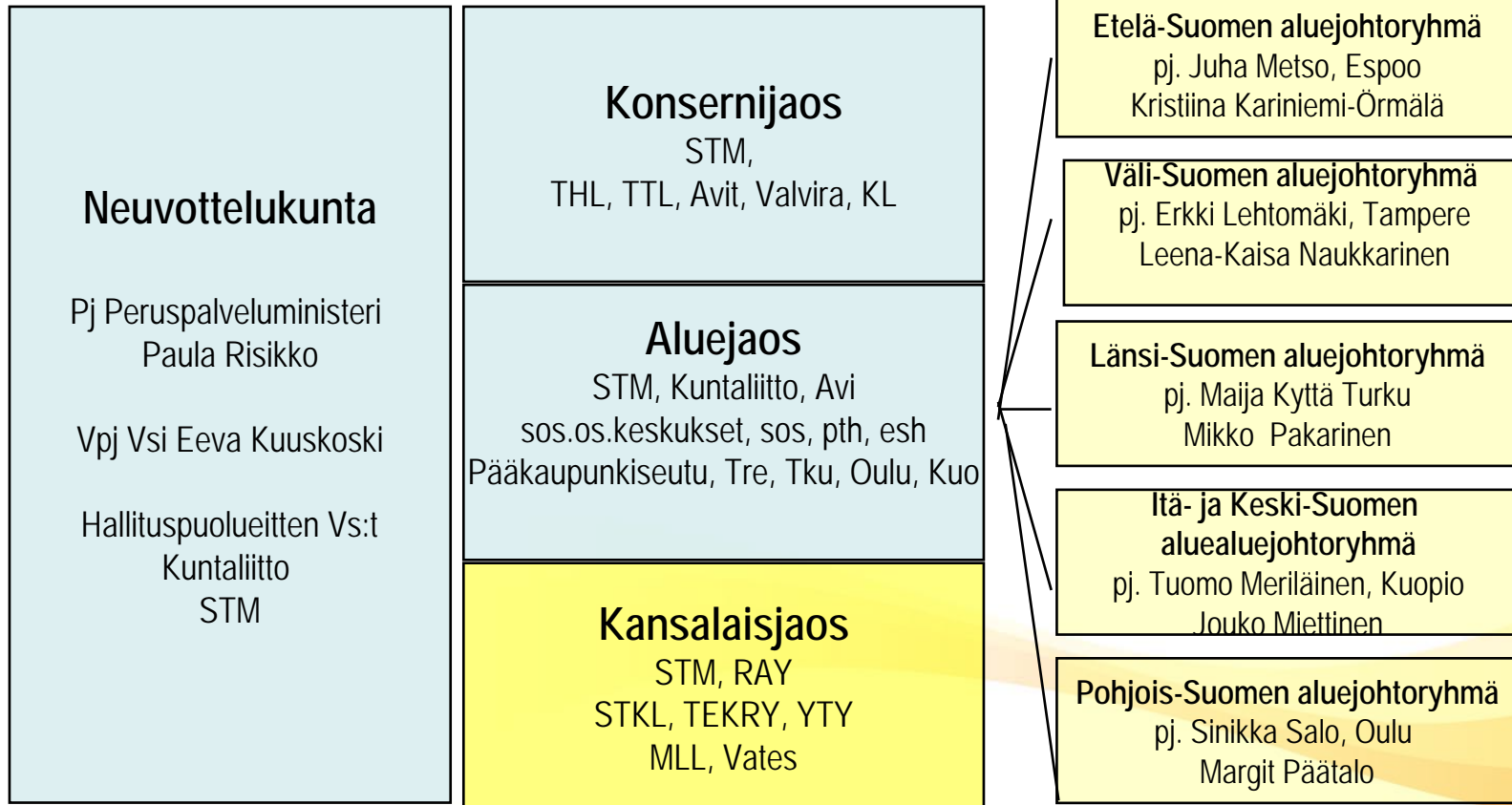
Osallisuuden lisääminen ja syrjäytymisen ehkäisy (sis. pitkäaikaisasunnottomuus, vaikeasti työllistyvien kuntoutus)

Sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilöstö

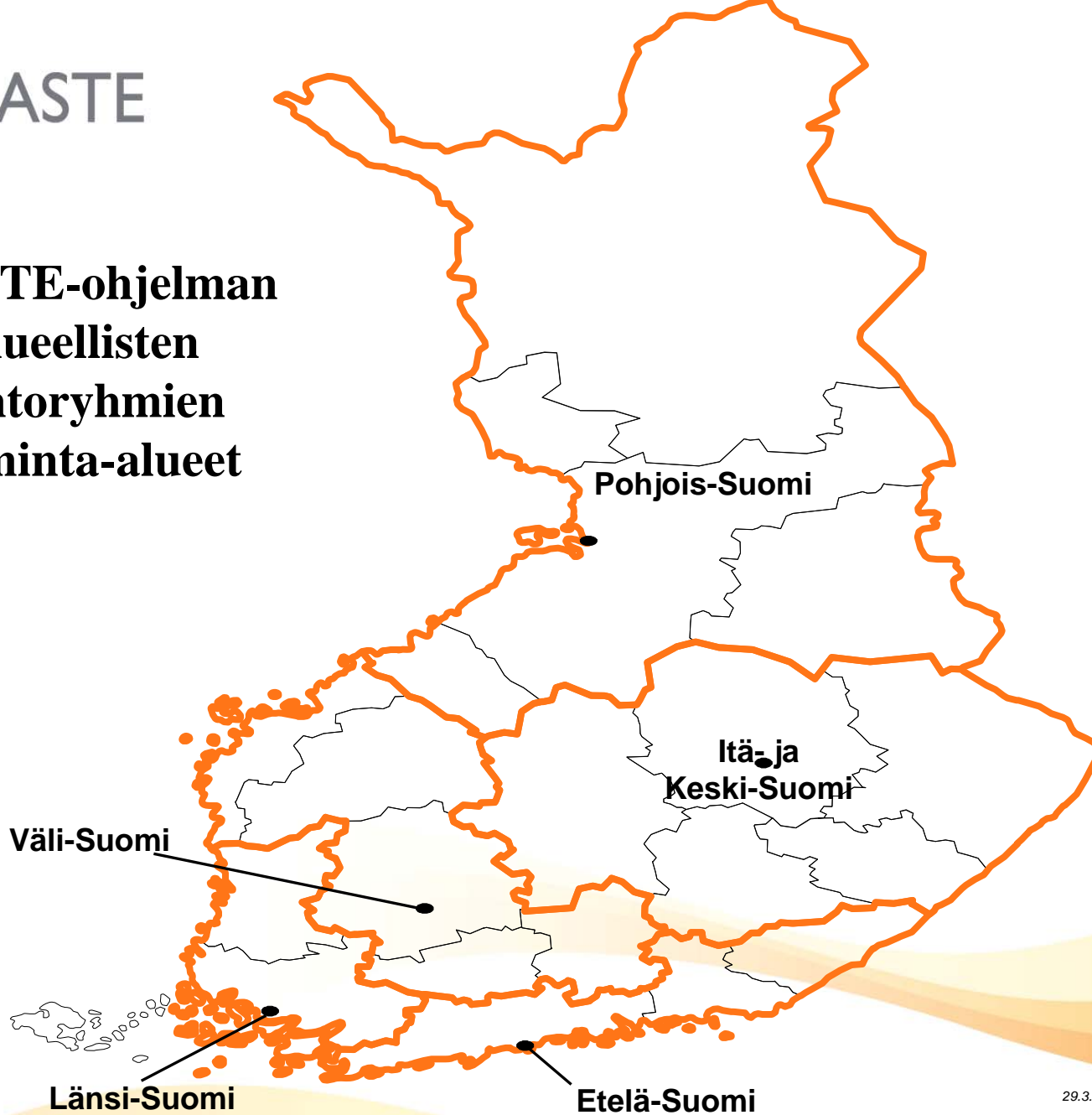
Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteet ja prosessit

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen neuvottelukuntaorganisaatio,

KASTE-ohjelman alueellisten johtoryhmien toiminta-alueet

29.3.2002/AA

Alueellisten johtoryhmien tehtävät

- Tukea alueellaan ohjelman valmistelua.
- Edistää ja seurata ohjelman toteutumista.
- Laatia alueellisen kehittämistoiminnan toteuttamissuunnitelma, jonka avulla voidaan tukea kansallisten tavoitteiden toteutumista johtoryhmän toimialueella.
- Tehdä myös esityksiä neuvottelukunnalle toimenpiteistä, joilla voidaan edistää kansallisen kehittämisohjelman toimeenpanoa

Alueelliset johtoryhmät ja alueelliset kehittämistoiminnan suunnitelmat

- Alueelliset kehittämistoiminnan suunnitelmat tärkeitä
- Pääsääntö on, että rahoitettavien kehittämishankekokonaisuuksien tulee sisältyä alueellisiin suunnitelmiin
- Mikäli valtionavustusta haetaan kehittämishankkeelle, joka ei sisälly suunnitelmaan ja jota ei ole käsitelty alueellisessa johtoryhmässä, STM päätöstä harkitessaan pyytää siitä lausunnon alueelliselta johtoryhmältä
- Alueellista kehittämistoiminnan suunnitelmaa hyödynnetään hankerahoituksen suuntaamisessa
- Vuosina 2009 – 2011 valtion rahoitus päätoimisten suunnittelijoiden palkkaamiseen aluejohtoryhmien työn tueksi

Valtionavustuksen myöntämiskriteerit

- Hankkeiden tulee olla Kaste-ohjelman tavoitteiden mukaisia.
- Hankkeiden tulee olla alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä.
- Kaikissa hankkeissa tulee olla asiakas-, henkilöstö- ja palveluprosessien ja -rakenteiden uudistamisen sekä palvelujen vaikuttavuuden tehostamisen näkökulmat.
- Kaste-ohjelman aluejohtoryhmien rooli on tärkeä hankkeiden valmistelussa.
- Onnistuakseen hankkeet vaativat vahvaa muutosjohtajuutta, toimijoiden sitoutumista ja kykyä integroida hankkeella aikaansaatu uudistusprosessi osaksi perustyötä.

Vuosina 2008-2010 myönnetyt valtionavustukset teemoittain

- Avustuksia on myönnetty 23 usean kunnan yhteiselle kehittämishankkeelle ja 10 pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishankkeen mukaiseen toimintaan, yhteensä noin **83 miljoonaa euroa** (suluissa hankkeiden lkm)
 - Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittäminen (5 kpl) 29 milj.
 - Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittäminen (4 kpl) 14 milj.
 - Palvelurakenteiden ja prosessien kehittäminen (3 kpl) 11 milj.

 - Perusterveydenhuollon vahvistaminen (3 kpl) 8 milj.
 - Terveystieteiden henkilöstön kehittäminen ja työhyvinvointi (2 kpl) 5 milj.

 - Vanhusten palvelujen kehittäminen (3 kpl) 5 milj.
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet (2 kpl) 5 milj.
 - Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentäminen (10 kpl) 5 milj.
 - Vammaispalvelujen kehittäminen (1 kpl) 2 milj.

Vuosina 2008-2010 myönnetyt valtionavustukset alueittain

- Länsi-Suomi 6,4 miljoonaa euroa (3 hanketta)
 - Itä- ja Keski-Suomi 12,6 miljoonaa euroa (5 hanketta)
 - Väli-Suomi 15,4 miljoonaa euroa (4 hanketta)
 - Pohjois-Suomi 15,5 miljoonaa euroa (6 hanketta)
 - Etelä-Suomi 27,9 miljoonaa euroa (5 hanketta, joista vammaispalvelujen kehittämishanke valtakunnallinen)
-
- Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentäminen 4,6 milj.
(Helsinki 2,60 milj., Espoo 0,17 milj., Vantaa 0,43 milj.,
Turku 0,11, Tampere 0,49 milj., Oulu 0,08 milj.,
Kuopio 0,16 milj., Jyväskylä 0,11 milj., Lahti 0,14 milj.,
Joensuu 0,29 milj.)

Itä- ja Keski-Suomeen myönnetty 13 miljoonaa euroa valtionavustuksia vuosina 2008 - 2010

- Vetovoimainen ja terveyttä edistävä terveydenhuolto (VeTe-hanke) 2,7 milj.
(hallinnoija Pohjois-Savon shp, mukana 5 shp)
- Rautaisia ammattilaisia perusterveydenhuoltoon (RAMPE)
(hallinnoija Keski-Suomen shp) 2,2 milj.
- Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittäminen
Itä- ja Keski-Suomessa (hallinnoija Jyväskylän kaupunki) 4,1 milj.
- Vanhusten asumisen uudet ratkaisut ja asumisen varhainen tuki 1,4 milj.
(hallinnoija Joensuun kaupunki)
- Kroonisten kansansairauksien ehkäisy ja varhainen hoito KYS:n
erityisvastuualueella (hallinnoija Pohjois-Savon shp) 2,2 milj.
- Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentäminen 0,4 milj.
Jyväskylä (108 500 euroa), Joensuu (281 500 euroa),
Kuopio (161 000 euroa)

Valtionavustusten painopisteet vuonna 2011 ^{1 (2)}

- Valtionavustusta on jaettavana yhteensä noin **27 miljoonaa euroa**. Tästä summasta on varattu 4 milj. pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseen.

- Vuoden 2011 avustusten painopisteinä:
 - ✧ Sosiaali- ja terveydenhuollon aluemallin kokeilu. Tässä olennaista on perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon ja perustason erikoissairaanhoidon rakenteellinen ja toiminnallinen eheä kokonaisuus.
 - ✧ Perusterveydenhuollon (toimiva terveyskeskus) ja sosiaalihuollon vahvistaminen
 - ✧ Osallisuuden lisääminen ja syrjäytymisen vähentäminen
 - ✧ Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisen rakenteiden vahvistaminen

Kasteen tilannekatsaus – Missä mennään?

- ohjelman kolmas vuosi on meneillään
- 39 valtakunnallista toimenpidettä etenevät suunnitellusti, seuranta tehdään kevään 2010 aikana
- aluejohtoryhmien työskentely ja viestintä ovat tehostuneet
- kuntien ja keskushallinnon välinen vuoropuhelu on aktiivista
- yhteistyö Kuntaliiton, THL:n, STKL:n, Ray:n ja Tekesin kanssa selkeytynyt
- ohjelman tavoitteiden saavuttamista tukevia hankekokonaisuuksia on käynnissä 23 , avustuksia jaettu yhteensä noin 83 miljoonaa euroa
- 4. valtionavustuskierron on menossa, hakuaika päättyy 31.12.2010
- ohjelman ulkoinen arviointi on menossa

... tilannekatsaus jatkuu

- Kaste-ohjelman toimenpiteiden ja valtionavustushankkeiden etenemistä seurataan jatkuvasti.
- Ohjelman ulkoinen arviointi on käynnissä, arvioinnin tekee Net Effect Oy
- Ohjelman ulkoisen arvioinnin osa-alueet:
 - 1) ohjelman valtakunnallisen ja alueellisen toimeenpanon ja organisoinnin onnistuminen
 - 2) ohjelman tavoitteenasettelu ja tavoitteiden saavuttaminen
 - 3) rahoituksen toimivuus ja rooli tavoitteiden saavuttamisessaI väliraportti maaliskuussa 2010, II väliraportti lokakuussa 2010 ja loppuraportti joulukuussa 2011

Ajankohtaista lainsäädännöstä

- Lainsäädännön uudistamisen tilanne:
 - Uusi terveydenhuoltolaki
 - Sosiaalihuollon lainsäädännön uudistaminen
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen
 - Sote-aluemallin määräaikainen kokeilu
 - Puitelain muuttaminen
 - Kotikuntalain muuttaminen
- STM:n ohjelmien keskinäisten kytkentöjen arviointi

Lainsäädännön uudistamisen tilanne

- HE terveydenhuoltolaiksi annetaan sisältölakina kesäkuussa 2010
- Sosiaalihuollon lainsäädännön uudistaminen jatkuu – väliraportti toukokuussa 2010
- Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita koskevan järjestämislain valmistelu jatkuu – hallituksen esitystä ei anneta tällä hallituskaudella
- Vuonna 2010 käynnistetään sosiaali- ja terveydenhuoltoalueita koskeva kokeilu – kokeilulaki
- Paras-puitelakiin lisätään syksyllä 2010 sosiaali- ja terveydenhuollon eheyttä koskeva säännös sekä valtioneuvoston toimivalta määrätä kunnat yhteistyöhön

Uusi terveydenhuoltolaki

- **Yhteinen sisältölaki** perusterveydenhuollolle ja erikoissairaanhoidolle. **Lain pääkohtia:**
 - Perusterveydenhuollon vahvistaminen
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vahvistaminen
 - Potilaan valinnanvapauden lisääminen
 - Potilastietojen liikkuvuuden varmistaminen
 - Ensihoidon järjestäminen
 - Hoitotakuun täsmentäminen
 - Erityisvastuualueiden tehtävien täsmentäminen
 - Tutkimus-EVO:ssa valtion ohjauksen lisääminen

Sosiaalihuollon lainsäädännön uudistaminen 1.

- Lainsäädännön rakenteellinen ja sisällöllinen kokonaisuudistus
 - Sosiaalihuollon periaatteiden modernisointi lainsäädännön uudistamisen pohjaksi
- Uudistamisen kohteena sosiaalihuoltolaki ja noin 20 sosiaalihuollon erityislakia
 - tavoitteena asiakkaan kannalta ehyempi ja johdonmukaisempi kokonaisuus
- Työryhmän väliraportti toukokuussa 2010
 - linjausehdotukset lainsäädännön kehittämisen yleisistä periaatteista ja lainsäädännön struktuurista

Sosiaalihuollon lainsäädännön uudistaminen 2.

■ Työryhmä on:

- käynyt ikääntymis- ja vanhuspalvelujen linjauskeskustelun – tarkoitus tuottaa pohjatyö vanhuspalvelulaille
- valmistellut periaatepohdintoja lapsi- ja perhepalveluissa sekä vammaispalveluissa
- valmistellut työikäisten palvelujen ja tuen ja hoivan periaatteita
- keskustellut lainsäädännön rakenteesta, sosiaalihuoltolain suhteesta muihin lakeihin, rajapinnat tärkeitä
- keskustellut lainsäädäntöuudistuksen yhteydestä kuntauudistukseen

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen

- Sote-järjestämislakia ei tässä vaiheessa anneta
 - Kansanterveyslain ja erikoissairaanhoidon rakenteita koskevat säännökset jäävät edelleen voimaan
- Järjestämislain valmistelu jatkuu
 - puitelain toimenpiteet eivät ole riittäviä ja puitelaki on määräaikainen suunnittelulaki
 - tarvitaan linjaukset sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisistä laajemmista väestöpohjista
- Järjestämislaille pohjaa kokeilusta

SOTE-aluemallin määräaikainen kokeilu

- Käynnistetty esiselvitys
 - täsmennetään kokeilun tavoitteet ja lainsäädännössä huomioon otettavia osa-alueita
- Kunnasta tai kuntayhtymästä muodostuva Sote-alue
 - jossa integroidaan sosiaalipalveluja, perusterveydenhuoltoa sekä erityistasoa
- Määräaikainen kokeilulaki

Paras-puitelain muuttaminen

- **Sosiaali- ja terveydenhuollon eheä kokonaisuus**
 - 5 §:n muutos: yhteistoiminta-alueelle on siirrettävä perusterveydenhuollon lisäksi kaikki sosiaalitoimen tehtävät päivähoitoa lukuun ottamatta
- **Valtioneuvoston toimivalta (ns. perälauta)**
 - valtioneuvostolle säädetään toimivalta velvoittaa kunta yhteistoimintaan puitelaissa säädettyjen väestöpohjavaatimusten täyttämiseksi

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskeva laki

Valmistelussa: tarve voimaantulolle 2013, kokeilulaki HE: syksy 2010

Hallintosäännökset toistaiseksi kansanterveys-, erikoissairaanhoidon- ja sosiaalihuoltolaissa

TERVEYDENHUOLTOLAKI

Toimiva terveyskeskus-toimenpideohjelma

Terveyden edistämisen p.o.

KASTE-ohjelma

Mieli 2009 -hanke

Palveluinnovaatiohanke

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin p.o.

Valtakunnalliset sähköiset potilas- ja asiakastietojärjestelmät

Laki- ym. hankkeita:

- Potilaslaki ja asiakaslaki
 - Vammaispalvelulaki
 - Yksityinen th ja sh
- Päivähoitolaki -> varhaiskasvatuslaki
- Th.ammattihenkilölaki

PARAS-hanke: Puitelaki voimassa 31.12.2012 asti
Puitelain muutos syksy 2010: SOTE-eheys ja valtioneuvoston toimivalta

SOSIAALIHUOLLON LAIT

HE: kevät 2010

Voimaan: 2011

HE: 2012

Voimaan: 2013

Kaste II –ohjelman 2012-2015 valmistelu alkaa...

- Tulevina vuosina Kaste-ohjelmasta tulee entistäkin merkittävämpi. Sen rooli ohjelmajohtamisessa korostuu.
- Tavoitteena on lukuisten ohjelmien sijaan tehdä Kaste-ohjelmasta pääohjelmamme, johon muut strategisesti tärkeät ohjelmat tulevat osaohjelmiksi. Näin lisäämme ohjelmajohtamisen tehoa.
- Osana Kaste-ohjelmaa osaohjelmat saavat: lakisääteisinä osaohjelmina valtioneuvoston vahvistuksen, valtionavustukset kehittämistoimintaan, keskushallinnon (STM; THL, TTL, Kuntaliitto, STKL) asiantuntijatuon ja ohjauksen.

Nautinnollista kesää